

Mijloace , instrumente și tehnici de plată utilizate în tranzacțiile economice internaționale

Contractele de vânzare - cumpărare utilizate în tranzacțiile comerciale internaționale, datorită ariei largi de probleme pe care le implică derularea unor astfel de tranzacții , cuprind o serie de clauze cu caracter mai special .

Pentru argumentarea celor de mai sus se poate afirma că , întrucât scopul oricărei tranzacții , în general , cu atât mai mult a celor internaționale , este obținerea profitului , și deci clauzele legate de preț , de condițiile de plată și de modalitatea de plată solicită din partea exportatorului și a importatorului un interes mai mare atât în timpul negocierilor cât și pe parcursul derulării contractelor .

Un alt argument este rolul pe care îl au aceste clauze în contractele internaționale și anume acela de a stabili cât , cum și unde se vor plăti mărfurile expediate de exportator .

Datorită faptului că , între momentul expedierii mărfurilor și cel al încasării valorii acestora există o diferență de timp și spațiu considerabilă , fiecare parte contractantă urmărește , în timpul negocierilor să câștige garanții cât mai multe , exportatorul că va încasa la timp contravaloarea mărfurilor iar importatorul că va primi la timp cantitatea de mărfuri solicitată la prețul și parametrii calitativi stabilite în contract .

În practica economică actuală , în afacerile economice internaționale sunt utilizate o serie de mijloace , instrumente și tehnici de plată menite să acorde partenerilor de afaceri garanțiile mai sus-menționate , în funcție de gradul de cunoaștere și încredere existent între aceștia .

În principiu se poate spune că : "în condiții la în care renumele importatorului este mai solid cu atât exportatorul va avea nevoie de mai puține garanții înainte de a livra mărfurile"¹ .

Acest renume se câștigă după eforturi susținute ale tuturor factorilor implicați (de decizie și execuție) pe parcursul mai multor ani sau chiar decenii.

Adoptând o uniformizare , pe plan mondial , în ceea ce privește utilizarea mijloacelor , instrumentelor sau tehnicilor de plată , forurile internaționale ce activează în domeniu au vizat și vizează în continuare reducerea riscurilor majore ținând cont de faptul că o eliminare totală a acestora nu este posibilă din punct de vedere practic.

Cele mai utilizate mijloace , instrumente și tehnici de plată , în tranzacțiile economice internaționale sunt : valutele , monedele internaționale , cambia(trata) , biletul la ordin , cecul , în ultima perioadă de timp a luat amploare și cardul , iar ca tehnici de plată merită amintite incasso documentar și creditele documentare(în variantele : acreditiv documentar și scrisoare de credit comercială¹) .

Valutele sunt monede naționale care au următoarele caracteristici :

- putere de plată;
- se bucură de o largă circulație;
- pot fi constituite rezervă și în alte țări decât în țara emitentă .

Valuta care se prezintă sub formă de bancnote sau monezi poartă denumirea de valută în numerar iar cea disponibilă într-un cont bancar - valută în cont .

În funcție de modul în care valuta în cont a fost depusă în bancă , întâlnim :

- valută în cont la vedere;
- valută în cont la termen .

După modul de preschimbare a valutilor se cunosc :

- valute convertibile (monede ce se schimbă liber cu alte monede naționale sau internaționale) ;

¹ *** - Documente comerciale și decontări internaționale , Ghid practic , Editura Secretariatul pentru Mahamudra, București , 1995 , p.15.

¹ Vezi Al.Puiu, Management în Afacerile Economice Internaționale , Tratat , București , 1996 , p.273.

- valute neconvertibile (monede ce schimbă contra altor monede naționale sau internaționale numai într-un singur sens) ;

- valute transferabile (se bucură de o convertibilitate limitată stabilită în cadrul unor înțelegeri regionale) ;

- valute liber-utilizabile (se bucură de o convertibilitate totală ; din această categorie fac parte dolarul american , marca germană , lira sterlină , francul francez și yenul japonez) .

Monedele internaționale sunt acele monede naționale care circulă în afara granițelor statului emitent și constituie mijloace de plată și de rezervă pe piața internațională .

Conform definiției de mai sus , în categoria monedelor internaționale pot fi incluse cele cinci valute liber-utilizabile și instrumentele monetare și unitățile de cont emise de organismele financiare internaționale , respectiv **D .S .T** , **E .C .U** , **EURO** , etc.

D .S .T (Drepturile speciale de tragere) sunt o unitate de cont (emisă de Fondul Monetar Internațional) pentru a evita unele fluctuații de pe piața monedelor naționale .

E .C .U (European Currency Unit) , monedă emisă în cadrul Sistemului Monetar European , și utilizată în țările membre .

Valoarea unităților de cont se stabilește pe baza metodei coșului valutar , potrivit căreia valoarea unității se stabilește ca medie ponderată a valurilor luate în calcul .

EURO , noua monedă unică europeană care va intra în circulație în anul 1999 potrivit politicii financiar - monetare a Uniunii Europene .

Cambia (trata) , biletul la ordin și cecul sunt instrumente de plată și de credit .Instrumente de plată , pentru că pot fi preschimbate în lichidități și de credit deoarece din momentul primirii până la data efectuării plății trece o anumită perioadă de timp .

În ceea ce privește cambia , aceasta poate fi definită ca fiind un document tipizat prin care o persoană (trăgătorul) , dă un ordin necondiționat unei alte persoane (tras) , de a plăti (la termen sau la vedere) o anumită sumă de bani unui beneficiar .

Biletul la ordin reprezintă un înscris prin care o persoană (fizică sau juridică) numită emitent , se obligă să plătească (la vedere sau la termen) o anumită sumă de bani unei alte persoane numită beneficiar .

Atât cambia cât și biletul la ordin pot fi transmise prin gir (andosare) și de regulă toate prevederile aplicabile cambiei se aplică și biletului la ordin .Spre exemplificare ambele efecte de comerț pot fi scontate , rescontate , prescise , plătite , forfetate .

În aceeași categorie a efectelor de comerț este inclus și cecul .Principala funcție a cecului este aceea de plată .Spre deosebire de cambie și biletul la ordin , cecul este plătit numai la vedere și poate fi definit ca fiind un înscris prin care o persoană (fizică sau juridică) dă un ordin unei bănci să plătească (la vedere) suma de bani înscrisă în cec , unei terțe persoane (beneficiar) .

Utilizarea cecului implică , din partea beneficiarului , verificarea existenței , în contul bancar, a sumei înscrise în cec .

Cardul bancar , larg utilizat în SUA (încă din anii 50) a cucerit și Europa , mai ales în cepând cu anii 80 .Se prezintă sub forma unei cartele din plastic , dimensionată după formatul unei cărți de vizită ¹ .

Cardul are înscris pe el :

- denumirea și emblema emitentului(o bancă) ;
- datele de identificare ale titularului .

Incasso documentar(engl . collection) , conform definiției din Regulile Uniforme privind Incasso-ul din Publicația Camerei Internaționale de Comerț de la Paris nr . 322/1978 :

¹ Ioan Popa - Tranzacții Comerciale Internaționale , Editura Economică , București , 1997,p.214.

" (I) Înseamnă predarea de către bancă , în baza instrucțiunilor primite , a documentelor definite la punctul (II) de mai jos , pentru :

- a) a obține acceptarea și/sau plata după caz sau
- b) a livra documente comerciale contra acceptării și /sau plată după caz , sau
- c) a livra documente în alte condiții

(II) Documente înseamnă documente financiare și/sau documente comerciale .

a) Documentele financiare cuprind cambiile , biletele la ordin , cecurile , recipisele de plată sau alte instrumente similare utilizate pentru obținerea plăților .

b) Documentele comerciale cuprind facturile , documentele de expediție , documentele de titlu de proprietate sau altele similare , sau oricare documente care nu sunt documente financiare .

(III) Incasso simplu este acela în care documentele financiare nu sunt însoțite de documentele comerciale .

(IV) Incasso documentar este acela care cuprinde :

- a) documente financiare însoțite de documente comerciale ;
- b) numai documente comerciale ."

Alături de acestea se mai utilizează și plata în avans (constituie cea mai atractivă modalitate de plată din punctul de vedere al exportatorului dar cea mai puțin atractivă pentru importator) , plata la expediere , plata după vânzare , tranzacții pe bază de cont deschis (utilizate adesea de firmele din SUA) .

Alegerea unei modalități sau a unui instrument de plată , în derularea unei afaceri economice internaționale , implică din partea managerilor și a colectivelor de specialiști, ce își desfășoară activitatea în acest domeniu , cunoștințe temeinice de management și marketing internațional , de legislație internă și internațională în domeniile comercial , financiar - bancar , cu atât mai mult cu cât fiecare dintre aceste mijloace , instrumente și tehnici de plată au particularitățile lor de formă și de fond .

Bineînțeles că această alegere depinde și de alte elemente cum ar fi : legislația națională-care trebuie să fie aliniată la cea internațională , de experiența acumulată în timp și tradiția în utilizarea acestor mijloace sau instrumente , poziția firmei pe piețele internaționale , relația dintre agentul economic și banca sau băncile colaboratoare , puterea economico-financiară a firmei etc .

În condițiile în care România și -a exprimat dorința de aderare la Uniunea Europeană iar pe plan european se fac eforturi pentru realizarea unei europe unite , cunoașterea și utilizarea tehnicilor și instrumentelor de plată , a managementului tranzacțiilor internaționale în ansamblul său , trebuie să constituie un obiectiv prezent și viitor pentru toți cei implicați în domeniile comercial , financiar , banacar , economic în general .